

Εξεδήμησε προς Κύριον ο πρώην πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων μητροπολίτης Φιλάρετος Βαχρομέγεφ

Στις 12 Ιανουαρίου 2021 εξεδήμησε προς Κύριον διανύων το 86ο έτος της ηλικίας του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλάρετος Βαχρομέγεφ, επίτιμος Πατριαρχικός Έξαρχος πάσης Λευκορωσίας.

Ο μακαριστός μητροπολίτης Φιλάρετος (κατά κόσμον Κύριλλος Βαρφολομέγεβιτς Βαχρομέγεφ) γεννήθηκε στη Μόσχα στις 21 Μαρτίου 1935.

Καταγόταν από γένος εμπόρων του Γιαροσλάβλ. Ο προπάππος του – Ιβάν Αλεξάντροβιτς – ίδρυσε το 1909 το χρηματιστήριο της πόλεως, πρώτος πρόεδρος του οποίου αναδείχθηκε ο συγγενής του Νικολάι Νικολάγεβιτς Βαχρομέγεφ. Ο παππούς – Αλεξάντρ Ιβάνοβιτς – διετέλεσε δήμαρχος της πόλεως.

Με αφορμή την 300^ή επέτειο του Οίκου των Ρομανώφ στους εμπόρους Βαχρομέγεφ απονεμήθηκε τίτλος ευγενείας και κατόπιν τούτου μετακόμισαν στη Μόσχα.

Ο πατέρας του Βαρφολομεί Αλεξάντροβιτς (1904-1984) ήταν καθηγητής στο Ακαδημαϊκό Μουσικό Κολλέγιο παρά τω Ωδείο Μόσχας. Η μητέρα του Αλεξάνδρα Φιόντοροβνα (1903-1981) κι η μεγαλύτερη αδελφή Όλγα Βαχρομέγεβα (1925-1997) δίδαξαν σε μουσικά σχολεία της Μόσχας.

Το 1953 ο Κύριλλος αποφοίτησε από το λύκειο και παράλληλα από το τμήμα χορωδίας του μουσικού σχολείου, διευθυντής του οποίου ήταν ο πατέρας του.

Το 1953-1957 ήταν τροφός της Ιερατικής Σχολής Μόσχας.

Το 1954-1961 άσκησε το διακόνημα του υποδιακόνου του μακαριστού Πατριάρχη Αλεξίου Α΄ και του Μητροπολίτη Κρουτίτσας και Κολόμνας Νικολάου Γιαρουσέβιτς.

Το 1957-1961 φοίτησε στις Θεολογική Ακαδημία Μόσχας.

Στις 3 Απριλίου 1959 εκάρη μοναχός μετονομασθείς σε Φιλάρετο από τον Καθηγούμενο της Λαύρας της Αγίας Τριάδας και του Αγίου Σεργίου αρχιμανδρίτη Ποιμένα (κατοπινό Αρχιεπίσκοπο Σαράτοφ).

Το 1959 χειροτονήθηκε ιεροδιάκονος από τον Πατριάρχη Αλέξιο Α΄ και το 1961 ιερομόναχος.

Το 1961, μετά την αποφοίτηση από τη Θεολογική Σχολή Μόσχας με τον τίτλο του διδάκτορα Θεολογίας, δίδασκε ομιλητική στην Ακαδημία και την Ιερατική Σχολή, διετέλεσε βοηθός επιθεωρητής και επιθεωρητής της Θεολογικής Ακαδημίας Μόσχας. Το 1963 έλαβε το οφφίκιο του αρχιμανδρίτη. Από τον Σεπτέμβριο του 1963 ανέλαβε τη διεύθυνση του Τμήματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Θεολογικής Ακαδημίας Μόσχας.

Στις 24 Οκτωβρίου 1965, στο Καθολικό της Αγίας Τριάδος της Λαύρας του Αγίου Αλεξάνδρου Νιέφσκι, χειροτονήθηκε Επίσκοπος Τίχβιν, βοηθός της εκκλησιαστικής επαρχίας Λένινγκραντ.

Το 1966-1973 ήταν επίσκοπος Δμήτροφ, πρύτανης των Θεολογικών Σχολών Μόσχας.

Στις 28 Νοεμβρίου 1968 διορίσθηκε πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Υποθέσεων (σήμερα Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων, ΤΕΕΣ). Ασκώντας τα εν λόγω καθήκοντα, ο επίσκοπος Φιλάρετος στις 20 Μαρτίου 1969 ενετάχθη στην Επιτροπή της Ιεράς Συνόδου επί ζητημάτων χριστιανικής ενότητας και διορίσθηκε εκπρόσωπος του Πατριαρχείου Μόσχας στη Διορθόδοξη Θεολογική Επιτροπή επί του διαλόγου με την Παλαιοκαθολική Εκκλησία.

Στις 17 Μαρτίου 1970 διορίσθηκε επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας για τη διεξαγωγή συνομιλιών με θεολόγους της Ευαγγελικής - Λουθηρανικής Εκκλησίας της Φινλανδίας.

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1971 προήχθη στον βαθμό του Αρχιεπισκόπου από τον μακαριστό Πατριάρχη Ποιμένα. Την ίδια χρονιά, στις 19 Οκτωβρίου, συμφώνως προς το αίτημά του, παύθηκε από το αξίωμα του αντιπροέδρου του ΤΕΕΣ.

Το 1973-1978 χρημάτισε Αρχιεπίσκοπος Βερολίνου και Μεσευρώπης, Πατριαρχικός Έξαρχος της Μέσης Ευρώπης.

Τον Απρίλιο 1975 προήχθη στο βαθμό του μητροπολίτη.

Από 10 Οκτωβρίου 1978 ήταν μητροπολίτης Μινσκ και Λευκορωσίας.

Από τον Οκτώβριο 1978 έως τον Μάρτιο 1984 διετέλεσε Πατριαρχικός Έξαρχος Δυτικής Ευρώπης.

Με την από 14^{ης} Απριλίου 1981 απόφαση της Ιεράς Συνόδου ο Σεβασμιώτατος κ. Φιλάρετος διορίσθηκε πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Υποθέσεων και μόνιμο μέλος τη Ιεράς Συνόδου.

Πρέπει, πάντως, να τονισθεί ότι η ενεργός εμπλοκή του στη διεθνή δραστηριότητα της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας είχε αρχίσει δύο δεκαετίες νωρίτερα, αμέσως μετά την ολοκλήρωση του

πλήρους κύκλου σπουδών στη Θεολογική Ακαδημία Μόσχας. Εκτελώντας διάφορα διακονήματα στην Ακαδημία, έτυχε να συμμετάσχει στις εργασίες του Α΄, του Β΄ και του Ε΄ Πανχριστιανικού Συνεδρίου Ειρήνης στην Πράγα και της Γ΄ Πανορθόδοξου Διασκέψεως στη Ρόδο. Επίσης χρημάτισε γραμματέας της Συνοδικής Επιτροπής για τη χριστιανική ενότητα και η Ιερά Σύνοδος τον συμπεριέλαβε πολλές φορές ως μέλος της Διορθόδοξου Θεολογικής Επιτροπής επί του διαλόγου με την Παλαιοκαθολική Εκκλησία.

«Όταν το 1965 τελέσθηκε η εις επίσκοπο χειροτονία μου και αμέσως μετά διορίσθηκα Πρύτανης της Θεολογικής Ακαδημίας Μόσχας, τα ταξίδια στο εξωτερικό για τη συμμετοχή στα χριστιανικά φόρουμ ήταν σημαντικά, αλλά όχι και ο μοναδικός τρόπος των εξωτερικών εκκλησιαστικών ενεργειών εκείνης της εποχής. Υποδεχθήκαμε στη Μόσχα και τη Λαύρα της Αγίας Τριάδος και του Αγίου Σεργίου, στις θεολογικές μας σχολές αντιπροσωπείες από τις πιο διαφορετικές χώρες του κόσμου. Οι αντιπροσωπείες αυτές ποίκιλλαν ως προς τη σύνθεση και το επίπεδο», ενθυμείτο σε μία από τις συνεντεύξεις του ο Σεβασμιώτατος κ. Φιλάρετος.

Εκείνη την εποχή οι εξωτερικές σχέσεις σήμαιναν για την Εκκλησία μεταξύ άλλων και επαφές με τους κοινωνικούς φορείς της χώρας. «Δεν ήταν χαρακτηριστικό του Κανονισμού μας, αλλά ιδιομορφία του κοινωνικού καθεστώτος. Εφόσον η Εκκλησία ήταν χωρισμένη από την Πολιτεία, αυτομάτως η Πολιτεία τη χώριζε και από τη σοβιετική κοινωνία», αφηγείτο ο Μητροπολίτης Φιλάρετος και πρόσθετε: «Να, γιατί για το σύστημα της ανώτατης εκκλησιαστικής διοικήσεως το Τμήμα Εξωτερικών Σχέσεων είχε πάρα πολύ μεγάλη σημασία στις επαφές με κρατικούς θεσμούς και κοινωνικές οργανώσεις. Σε κάθε περίπτωση, την περίοδο από 14 Απριλίου 1981 έως 13 Νοεμβρίου 1989, όταν ασκούσα το διακόνημα του προέδρου του Τμήματος, η ιεραποστολή σε συμπατριώτες μας ήταν, εάν το διατυπώσουμε στη μαθηματική γλώσσα, η σταθερά της δραστηριότητός μας».

Η περίοδος, κατά την οποία ο Μητροπολίτης Φιλάρετος διηύθυνε το ΤΕΕΣ, συνέπεσε με την περίοδο των προπαρασκευών για τον εορτασμό της χιλιετίας της Βαπτίσεως των Ρως και τους ίδιους τους εορτασμούς, που διοργανώθηκαν τον Ιούνιο του 1988. Υπό την διεύθυνσή του το ΤΕΕΣ συνέβαλε σε σημαντικότατο βαθμό στην κοινή εκκλησιαστική διαδικασία των προετοιμασιών του εορτασμού για τη μεγάλη επέτειο, η οποία συνέβαλε στην αφύπνιση της ιστορικής μνήμης πολλών λαών, που κατοικούσαν στη Σοβιετική Ένωση, απέκτησε χαρακτήρα γεγονότος παγκρατικής διαστάσεως και αποτέλεσε ισχυρότατο κίνητρο για την αποκατάσταση της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας με τη δέουσα θέση της στον κοινωνικό βίο, στη σταδιακή αναγέννηση των μακραίωνων παραδόσεων της διακονίας και μαρτυρίας της ενώπιον του λαού του Θεού.

Το 1981-1989 ο Σεβασμιώτατος κ. Φιλάρετος συνεχίζοντας το διακόνημα των προκατόχων του στο αξίωμα του προέδρου του ΤΕΕΣ συνέβαλε στην πρόοδο της αδελφικής κοινωνίας με τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες και στη συζήτηση με εκείνες των θέσεων επί διαφόρων θεμάτων, εργάσθηκε για τη διατήρηση των θεολογικών διαλόγων με τους ετεροδόξους. Σύμφωνα με τον ίδιο «τις δεκαετίες '60 – '80 του περασμένου αιώνα η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ήθελε να εισακούεται και εντός της χώρας της και εκτός. Οι θεολογικοί διάλογο ήσαν μία από τις πλέον φυσιολογικές οδούς γι' αυτό». Ιδιαίτερη προσοχή αποδιδόταν επίσης στην ειρηνευτική δραστηριότητα της

Εκκλησίας.

Με την από 13^{ης} Νοεμβρίου 1989 απόφασεως, σύμφωνα με υποβληθέν αίτημά του, ο Μητροπολίτης Φιλάρετος παύθηκε από τα καθήκοντα του προέδρου του ΤΕΕΣ με τη διατήρηση της θέσεως του μόνιμου μέλους της Ιεράς Συνόδου.

Με απόφαση της γενομένης από 30 έως 31 Ιανουαρίου 1990 Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας, διορίσθηκε Μητροπολίτης Μινσκ και Γρόντνο, Πατριαρχικός Έξαρχος πάσης Λευκορωσίας.

Κατά τη θητεία του στον θρόνο του Μινσκ ο Μητροπολίτης Φιλάρετος προσέφερε τα μάλα στην αναστήλωση ναών και μονών, στη συγκρότηση νέων ενοριακών κοινοτήτων, στην αναβάθμιση της θεολογικής παιδείας και τον πνευματικό και ηθικό φωτισμό των συγχρόνων του, στην εδραίωση της ειρήνης και της ομονοίας στην κοινωνία. Ο Σεβασμιώτατος άρχισε τη διακονία του, όταν στη Λευκορωσία υπήρχε μόνον μια εκκλησιαστική επαρχία, ενώ σήμερα ανέρχονται πλέον σε δεκαπέντε. Στην Εξαρχία της Λευκορωσίας στις αρχές του 2015 υπήρχαν 1612 εκκλησιαστικές ενορίες με καθεστώς νομικού προσώπου και 35 Ιερές Μονές. Τη διακονία τους ασκούσαν 15 επίσκοποι, 1691 ιερείς, 216 διάκονοι και 432 μονάζοντες και ρασοφόροι.

Στις 28 Δεκεμβρίου 1993 ο Μητροπολίτης Φιλάρετος διορίσθηκε πρόεδρος της Συνοδικής Θεολογικής Επιτροπής, την οποία διηύθυνε μέχρι τον Οκτώβριο 2011, όταν αντικαταστάθηκε στο αξίωμα αυτό από τον Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα. Χάρη στα μακρόχρονη προεδρία του Μητροπολίτη Φιλαρέτου, αναπτύχθηκε σε υψηλό επίπεδο η ενδοεκκλησιαστική και η διεθνής θεολογική συζήτηση, αναλήφθησαν πρωτοβουλίες για σοβαρό διάλογο μεταξύ του επιστημονικού κόσμου και του κόσμου της θεολογικής επιστήμης, αντιμετωπίσθηκαν θεολογικά ζητήματα, τα οποία προωθούσαν στην Επιτροπή οι εκκλησιαστικές Αρχές.

Στις 25 Δεκεμβρίου 2013 η Ιερά Σύνοδος της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας ενέταξε τον Μητροπολίτη Φιλάρετο στους εφησυχάζοντες λόγω της συμπληρώσεως του 75^{ου} έτους της ηλικίας, διορίζοντας αυτόν επίτιμο Πατριαρχικό Έξαρχο πάσης Λευκορωσίας και διατηρώντας το δικαίωμα συμμετοχής του στις εργασίες της Ιεράς Συνόδου καθώς και την τιμητική του θέση στο πρωτόκολλο των επισήμων τελετών.

Αιωνία η μνήμη του μακαριστού ιεράρχου! Ο Θεός ας αναπαύει αυτόν στις Μονές δικαίων!